

Statenmededeling

Onderwerp

Uitvoering natuurinclusieve landbouw

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Datum

23 oktober 2018

Kennisnemen van

De aanpak voor stimulering van omschakeling van reguliere veehouderijbedrijven naar een natuurinclusieve bedrijfsvoering.

Documentnummer

GS: 4420613

PS: 4430035

Aanleiding

Gedeputeerde Staten hebben op 10 oktober 2017 [het Uitvoeringsprogramma Ondersteunende Maatregelen Transitie Veehouderij](#) vastgesteld. Daarbij is geld vrijgemaakt voor het stimuleren van de omschakeling van circa 40 veehouderijbedrijven naar natuurinclusieve landbouw, te weten:

- €1,05 mln.: procesgeld
- € 30 mln.: (revolverend) investeringsfonds voor een grondbank

Middels deze statenmededeling informeren wij u over de aanpak voor inzet van deze middelen.

Bevoegdheid

Binnen de door uw Staten vastgestelde financiële kaders hebben Gedeputeerde Staten in de vorm van een Uitvoeringsplan een aanpak uitgewerkt voor stimulering van de omschakeling van 40 reguliere veehouderijbedrijven naar een natuurinclusieve bedrijfsvoering.

Kernboodschap

1. *Natuurinclusieve landbouw is een vorm van kringlooplandbouw, die een bijdrage levert aan biodiversiteit en landschap*

Natuurinclusieve landbouw is een landbouwsysteem dat voedsel en gewassen produceert in balans met de natuurlijke omgeving, natuurlijke hulpbronnen integreert in de bedrijfsvoering en zorg draagt voor de biodiversiteit op en rond het bedrijf. Het economisch verdienmodel is nog in ontwikkeling. Op een natuurinclusief bedrijf wordt het principe van kringlooplandbouw uit de [landbouwvisie](#) van LNV in de praktijk gebracht.

2. Gedeputeerde Staten hebben een stimuleringsaanpak voor natuurinclusieve landbouw uitgewerkt

Datum

23 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4420613

PS: 4430035

De stimuleringsaanpak voor natuur inclusieve landbouw bestaat uit de volgende maatregelen:

Het verkennen van potentiële omschakelaars.

Ondernemerscoaches voeren gesprekken met veehouders die belangstelling hebben voor omschakeling en ondersteunen het omschakeltraject. De voorkeur gaat uit naar ondernemers die onderling al samenwerken of hiertoe stappen willen gaan zetten. Dit vergroot de kans op een rendabel natuurinclusief bedrijf. De provincie financiert de inschakeling van ca. 5 ondernemerscoaches. De coaches werken nauw samen met partijen die actief zijn in het agrarische gebied, zoals het Ondersteuningsnetwerk Veehouderij, de deskundigen VAB Impuls, het GOB en de werkeenheid en de manifestpartners die trekker zijn in het betreffende gebied.

Subsidiëren van businessplannen.

De subsidie bedraagt €10.000 per ondernemer, waarmee deze expertise kan inschakelen. In het businessplan zet de ondernemer de beoogde natuurinclusieve bedrijfsvoering uiteen en de wijze waarop ecologische, maatschappelijke en economische baten worden gerealiseerd. Het plan gaat verder in op eventuele belemmeringen die zich bij de omschakeling kunnen voordoen, de kansen en risico's en de voorwaarden voor een rendabele bedrijfsvoering. Deze informatie benut de provincie om in samenwerking met andere partijen de omschakeling naar natuurinclusieve bedrijven verder te faciliteren en zo de kansen op succes te vergroten. Voor de financiering van de omschakeling is de ondernemer zelf verantwoordelijk.

Beschikbaar stellen van aanvullend landbouwareaal via een grondbank.

Aankoop

De landbouwgrond komt aan de omschakelende natuurinclusieve ondernemer beschikbaar via aankoop door de provincie, meerjarige pacht en verkoop na afloop van de pachtperiode. Zo nodig wordt vrijwillige kavelruil ingezet. Vastgoed draagt zorg voor aankoop en/of ruiling van gronden ten behoeve van natuurinclusieve landbouw. Grondverwerving vindt plaats op basis van de marktwaarde. Doordat Vastgoed zicht heeft op de totale provinciale grondportefeuille en de grondmarkt, wordt voorkomen dat provinciale doelstellingen concurrerend zijn.

Pacht

De aangekochte gronden worden meerjarig verpacht aan de natuurinclusieve ondernemer. Meerjarige verpachting heeft de voorkeur boven aankoop door de ondernemer, gezien de overige investeringen en financiële onzekerheden in de startfase van een natuurinclusief bedrijf. Aan de pacht van de provinciale gronden zijn eisen verbonden ten behoeve van bodemkwaliteit en biodiversiteit: geen

kunstmest of bestrijdingsmiddelen, toepassingen van meerdere grassoorten en kruiden in graslanden, 5% van het akkerareaal is bestemd voor kruiden. Alle ondernemers met een businessplan dat de goedkeuring heeft van een onafhankelijke commissie, ingesteld door de provincie, komen in aanmerking voor pacht van provinciale gronden die voor dit doel zijn aangekocht.

Datum

23 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4420613

PS: 4430035

Verkoop

De pachter heeft na afloop van de pachtperiode het eerste recht tot aankoop van de pachtgrond tegen de dan geldende marktwaarde. Op de grond zijn de genoemde gebruiksvoorwaarden met betrekking tot biodiversiteit, kunstmest en bestrijdingsmiddelen van toepassing.

Voorbeeldbedrijven

Er wordt een netwerk van voorbeeldbedrijven opgezet dat de potentiële omschakelaars en andere doelgroepen voorziet van praktijkkennis over natuurinclusieve landbouw en verdienmogelijkheden, de aanpak van omschakeling en consequenties voor de bedrijfsvoering.

Overige ondersteuning

Er zal een netwerk voor kennisontwikkeling en uitwisseling over natuurinclusieve landbouw worden opgezet en er worden bijeenkomsten van omschakelaars met ervaringsdeskundigen georganiseerd. Hierbij wordt het lectoraat 'Ondernemen met natuur' dat de provincie bij de HAS Hogeschool geeft gecreëerd, ingezet. Waar mogelijk neemt de provincie in samenwerking met andere overheden belemmeringen weg die de ondernemers via de businessplannen en tijdens het proces van omschakeling kenbaar maken.

Consequenties

Via de stimuleringsaanpak gaan circa 40 veehouderijbedrijven gedurende de looptijd (tot en met 2021) structureel omschakelen naar een natuurinclusieve bedrijfsvoering en leveren zo een bijdrage aan de verbetering van de kwaliteit van bodem en water, natuur en landschap. Een natuurinclusief landbouwbedrijf biedt naast de productie van voedsel als verdienmodel ook perspectief voor het leveren van maatschappelijke diensten, zoals zorg, ontspanning en educatie.

De beoogde 40 veehouders en de al bestaande natuurinclusieve agrarische ondernemers worden beschouwd als voorlopers van een kringlooplandbouw met meerwaarde voor natuur, milieu en water. Met de verkregen inzichten zal de provincie de route verkennen voor een opschaling van het aantal omschakelende agrarische bedrijven, waarbij ook de andere partijen uit de agrofoodketen worden betrokken.

De gebruiksbeperkingen kunnen op de grondmarkt voor reguliere landbouw leiden tot een marktprijs die mogelijk 5 - 10% lager ligt dan de gemiddelde marktprijs (praktijkcijfers zijn niet voorhanden). Voor biologische telers zijn de gebruiksbeperkingen geen handicap. Gezien de onzekerheden en de langere

looptijd wordt € 3 mln. gereserveerd voor afdekking van de risico's op waardevermindering van de grond (10 % van € 30 mln.). Hiervoor wordt de € 75 mln. voor de 'Ondersteunende maatregelen Veehouderij' ingezet.

Datum

23 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4420613

PS: 4430035

Europese en internationale zaken

De regeling voor de inzet van POP-subsidies wordt zodanig aangepast dat deze beter toegankelijk wordt voor bedrijven die omschakelen naar natuurinclusieve landbouw.

Communicatie

De stimuleringsaanpak zal onder de aandacht worden gebracht van alle veehouders in Noord-Brabant via publicaties in de door de doelgroep meest gelezen vakbladen.

De ondersteuning voor omschakeling is afgestemd met andere partijen die actief zijn in het landelijk gebied, zoals de manifestpartners voor het natuurnetwerk Brabant, agrarische collectieven natuurbeheer en het netwerk Goed Boeren; een collectief van natuurinclusieve agrariërs. Het uitvoeringstraject vindt in nauwe afstemming met deze partijen plaats.

Vervolg

Over de voortgang van de uitvoering van natuurinclusieve landbouw worden uw Staten geïnformeerd via de reguliere P&C-cyclus en via de halfjaarlijkse rapportage over het gehele pakket van ondersteunende maatregelen veehouderij.

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: dhr. A. Meulepas, 073-6812787, Ameulepas@brabant.nl

Opdrachtnemer: dhr. H. Vissers, 073-6808482, Hvissers@brabant.nl